

Státní
veterinární
správa

Katarální horečka ovcí (KHO) v ČR

KHO – informace o nákaze

- infekční (virové) onemocněním přežvýkavců
- není přenosné na člověka
- v současné době známo 24 sérotypů BTV1 až BTV24, přičemž v Evropě dnes největší problém způsobují sérotypy BTV3, BTV4, BTV8 a BTV16.
- nákaza je nekontagiózní, virus je šířen hmyzem (vektorem), konkrétně tiplíky r. *Culicoides*
- KP skot: nevýrazné, pokud u skotu dojde k výskytu klinických příznaků, onemocnění se projeví **vezikulárními (puchýřky) a ulcerózními (vředy) změnami v dutině ústní** a jako vezikulární a ulcerativní dermatitida (zánět kůže). Dále se může projevit koronitidou (otok a zčervenání kůže v oblasti přechodu rohoviny paznehtů a kůže), lakrimací (slzením) a salivací (sliněním).
- KP u ovcí: příznaky obdobné jako u skotu, obvykle jsou výraznější (zvláště u jehňat). V případě akutního průběhu ovce uhynie za několik dní od nakažení, důsledkem prudkého plicního edému, z nozder vytéká pěnovitý sekret a dochází k udušení.

Výskyt KHO v ČR, rok 2024

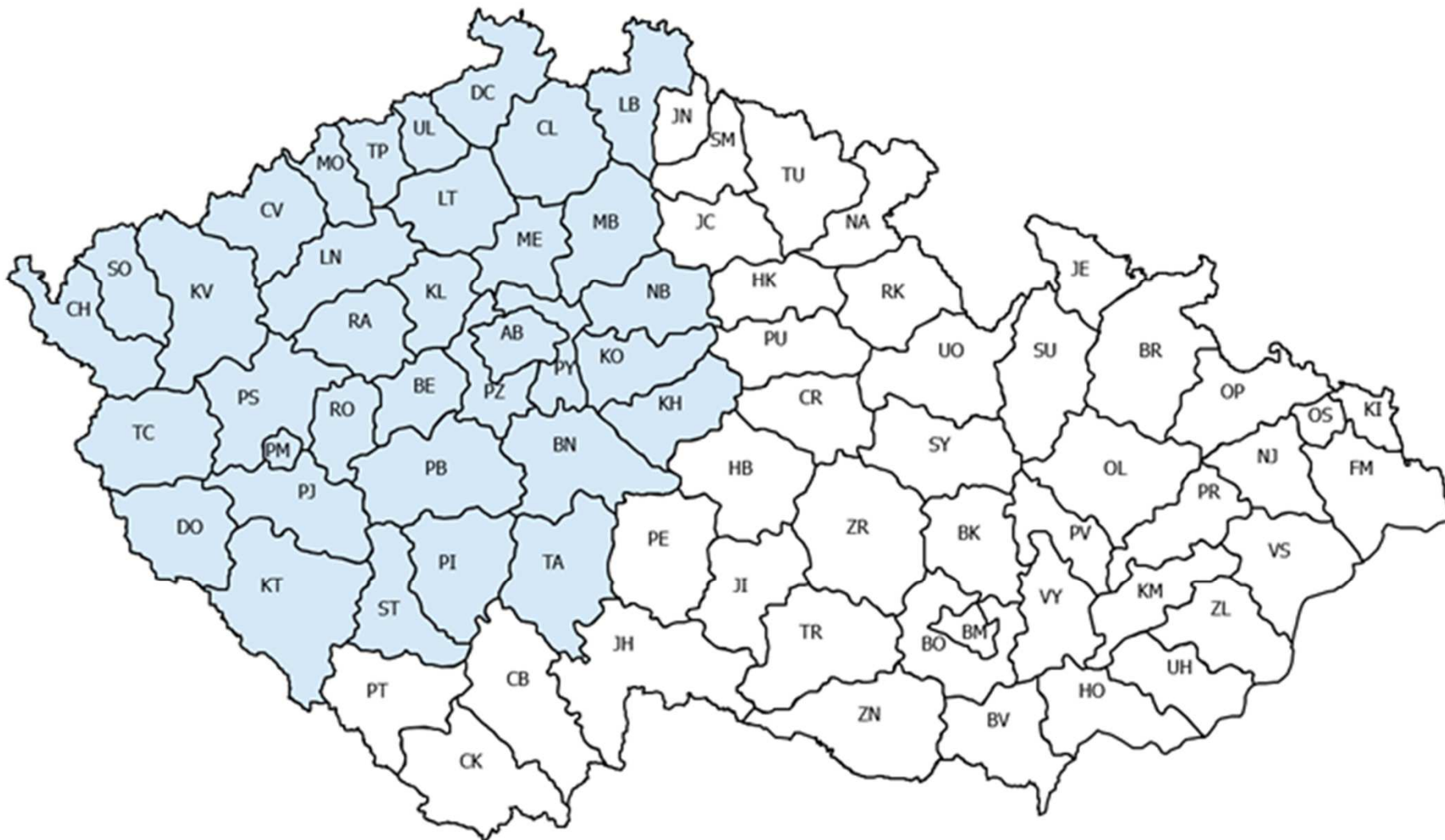
- **1. ohnisko KHO** v ČR (po 15 letech bez výskytu KHO) - potvrzeno dne **6. 9. 2024** na hospodářství s chovem ovcí, koz a skotu v Jindřichovicích, okres Sokolov, **Karlovarský kraj** (KP u 1 berana).
- téhož dne potvrzeno **2. ohnisko KHO** v **Karlovarském kraji** v obci Šindelová v hospodářství s chovem skotu a ovcí (KP u ovcí).
- do 12. 9. 2024 potvrzeno dalších **6 ohnisek KHO**: 1 **Ústecký kraj** - okres Chomutov, 2 **Ústecký kraj** - okres Louny, 1 **Plzeňský kraj** – okres Rokycany a 2 **Karlovarský kraj**.
- legislativa EU: kolem ohnisek KHO musí být vymezena oblast o poloměru 150 km kolem každého ohniska.
- platí omezení pro přemístění vnímavých zvířat ke KHO (skot, ovce a kozy, velbloudovití, jelenovití a někteří další kopytníci) z této vymezené oblasti.
- rozloha této oblasti je oproti jiným nákazám natolik velká z toho důvodu, že se jedná o nákazu přenášenou hmyzem – tiplíky rodu *Culicoides*.
- v ČR potvrzen **sérotyp 3 KHO**.

Nařízení SVS - MVO

- ÚVS SVS - dne 10. 9. 2024 - Nařízení Státní veterinární správy (mimořádná veterinární opatření) pro oblast o poloměru 150 km kolem ohnisek KHO (dále jen „pásmo“).
- vymezené pásmo aktuálně zahrnuje následující oblasti ČR:

Karlovarský kraj (všechny okresy), Ústecký kraj (všechny okresy), hlavní město Praha, Středočeský kraj (všechny okresy), Liberecký kraj (okres Česká Lípa, okres Liberec), Plzeňský kraj (všechny okresy), Jihočeský kraj (okres Strakonice, okres Tábor, okres Písek).

Okresy ČR v pásmu KHO

Podmínky pro přemístění zvířat vnímavých ke KHO (skot, ovce a kozy, velbloudovití, jelenovití a někteří další kopytníci) z pásma v ČR a z oblasti prosté v ČR

Přemísťování v rámci ČR (body 1,2)

1. Podmínky pro přemístění zvířat jiných než přemísťovaných přímo na jatky z pásma KHO v ČR do oblasti prosté v ČR – stanovuje Nařízení SVS:
 - zvířata byla chráněna před útoky tiplíků druhu *Culicoides* (dále jen „vektorů“) pomocí **insekticidů či repelentů alespoň po dobu 14 dnů před datem přemístění**, o čemž je proveden záznam do evidence o použití veterinárních léčiv a přípravků, a
 - zvířata byla během tohoto období **podrobena testu PCR** s negativními výsledky, přičemž tento byl proveden na vzorcích odebraných alespoň 14 dní po datu počátku ochrany před útoky vektorů.
 - Nařízení SVS stanovuje k tomuto přesunu ještě další podmínky (vzorky odebírá schválený SVL, vyšetření v SVÚ, před přemístěním veterinární osvědčení vystavené KVS SVS)

Poté, co jsou zvířata z pásma za podmínek bodu 1 přemístěna do oblasti ČR prosté, platí pro tato zvířata následující:

- další přemístění těchto zvířat v rámci oblasti prosté ČR je bez omezení.
- tato zvířata mohou být přemístěna do jiného členského státu EU pouze za splnění jednoho z následujících bodů:
 - po uplynutí doby 60 dní od vstupu na území prosté ČR, nebo
 - provedení testu polymerázové řetězové reakce (PCR) na KHO s negativním výsledkem na vzorcích odebraných ne dříve než 14 dní po vstupu zvířat na území prosté ČR.

2. Pro přemístění zvířat z pásma přímo na jatky na území ČR platí následující podmínky (dle Nařízení SVS):
- v hospodářství původu nebyl po dobu alespoň 30 dnů před datem přemístění hlášen žádný případ infekce KHO,
 - zvířata budou přepravena z hospodářství původu přímo na jatky, kde budou porážena do 24 hodin od příjezdu,
 - informovat provozovatele jatek o přemístění alespoň 48 hodin před nakládkou zvířat, formou zaslání informace o potravinovém řetězci, ve kterých SVL potvrdí provedení klinického vyšetření zvířat.

Přemístění z ČR do EU (body 3-5)

3. Podmínky pro přemístění zvířat z oblasti ČR prosté KHO do jiných členských států EU
 - z této oblasti mohou být zvířata přemístěna do jiných členských států bez omezení za splnění platných legislativních podmínek pro přemístění zvířat v rámci EU. Tato oblast je bez restrikcí vzhledem ke KHO pokud jde o přemístění zvířat.

4. Přemístění zvířat z pásma jiných než přemísťovaných přímo na jatky do jiného členského státu (ČS) EU:
- vzhledem k tomu, že v EU není prozatím registrovaná vakcína proti sérotypu 3 KHO, je možné dle legislativy z pásma přemístit zvířata pouze v případě, **že ČS určení uplatňuje výjimku pro KHO.**
 - Pokud ČS určení uplatňuje pro přemístění zvířat vzhledem ke KHO na jeho území výjimku dle legislativy EU, tato výjimka musí být hlášena na Evropskou komisi.
 - Tyto výjimky jsou uvedeny na oficiálních stránkách Evropské komise na odkazu:
 - https://food.ec.europa.eu/animals/animal-diseases/surveillance-eradication-programmes-and-disease-free-status/bluetongue_en

- Tyto výjimky mají aktuálně zavedeny následující ČS: **Belgie, Chorvatsko, Francie, Německo, Řecko, Itálie, Lucembursko, Nizozemí, Portugalsko, Španělsko.**
- některé z těchto států mají v rámci výjimky stanoveno, že **nevyžadují žádné podmínky pro přemístění vzhledem k sérotypu 3 KHO (Belgie, Nizozemí, Německo, Lucembursko)**. Přemístění zvířat do těchto států z pásma KHO v ČR je tedy možné bez dalších omezení vzhledem ke KHO.
- pokud je ve výjimkách uvedena možnost pro přemístění za využití vakcinace – toto nemůže být z pásma v ČR zatím splněno, protože vakcína proti BTV-3 není registrovaná v EU, a nemůže tak být vakcinace využito pro potvrzení zdravotní garance v rámci obchodování.

5. Pro přemístění zvířat z pásma v ČR přímo na jatky do jiného ČS EU platí:
- přemístění přímo na jatky je dle legislativy možné, pokud v hospodářství původu nebyl po dobu alespoň 30 dnů před datem přemístění hlášen žádný případ infekce KHO.
 - a zároveň provozovatel zařízení původu zvířat informuje provozovatele jatek určení o přemístění zvířat z pásma alespoň 48 hodin před nakládkou zvířat.

Podmínky pro tranzit zásilek

Podmínky pro tranzit zásilek z pásma z ČR přes ČS prosté nebo ČS s eradikačním programem ke KHO:

- pokud bude přepravována zásilka vnímavých zvířat z pásma v ČR přes jiné ČS prosté nebo ČS s eradikačním programem ke KHO, musí být splněno:
 - dopravní prostředky, do nichž jsou zvířata naložena, byly během přepravy chráněny před napadením vektory – to znamená **dopravní prostředky musí být vystříkány prostředkem s insekticidním účinkem.**
 - **toto platí i pro zásilky jatečných zvířat (ale pouze pro tranzit).**

Výjimka ČR k přemístování zvířat na území ČR hlášená na Komisi

Vzhledem k tomu, že ČR uplatňuje výjimku pro přemístění zvířat (uvedenou v bodu 1) pro přemístění z pásma na území prosté ČR, je tato výjimka hlášena na Komisi (bude zveřejněna v nejbližších dnech) a na tuto výjimku lze přijmout zvířata do celé ČR i z ostatních ČS (které nejsou prosté KHO).

- zvířata byla chráněna před útoky tiplíků druhu *Culicoides* (vektorů) pomocí insekticidů či repelentů alespoň po dobu 14 dnů před datem přemístění, a
- zvířata byla během tohoto období podrobena testu PCR s negativními výsledky, přičemž tento byl proveden na vzorcích odebraných alespoň 14 dní po datu počátku ochrany před útoky vektorů.

Podmínky pro svody a výstavy

Veterinární podmínky pro svody konané v oblasti ČR, která není zahrnuta do pásma, se nebudou nijak měnit.

ÚVS SVS stanovila nové veterinární podmínky pro svody skotu, ovcí a koz **konané v pásmu KHO**. Tyto podmínky jsou dostupné na webu SVS ČR:

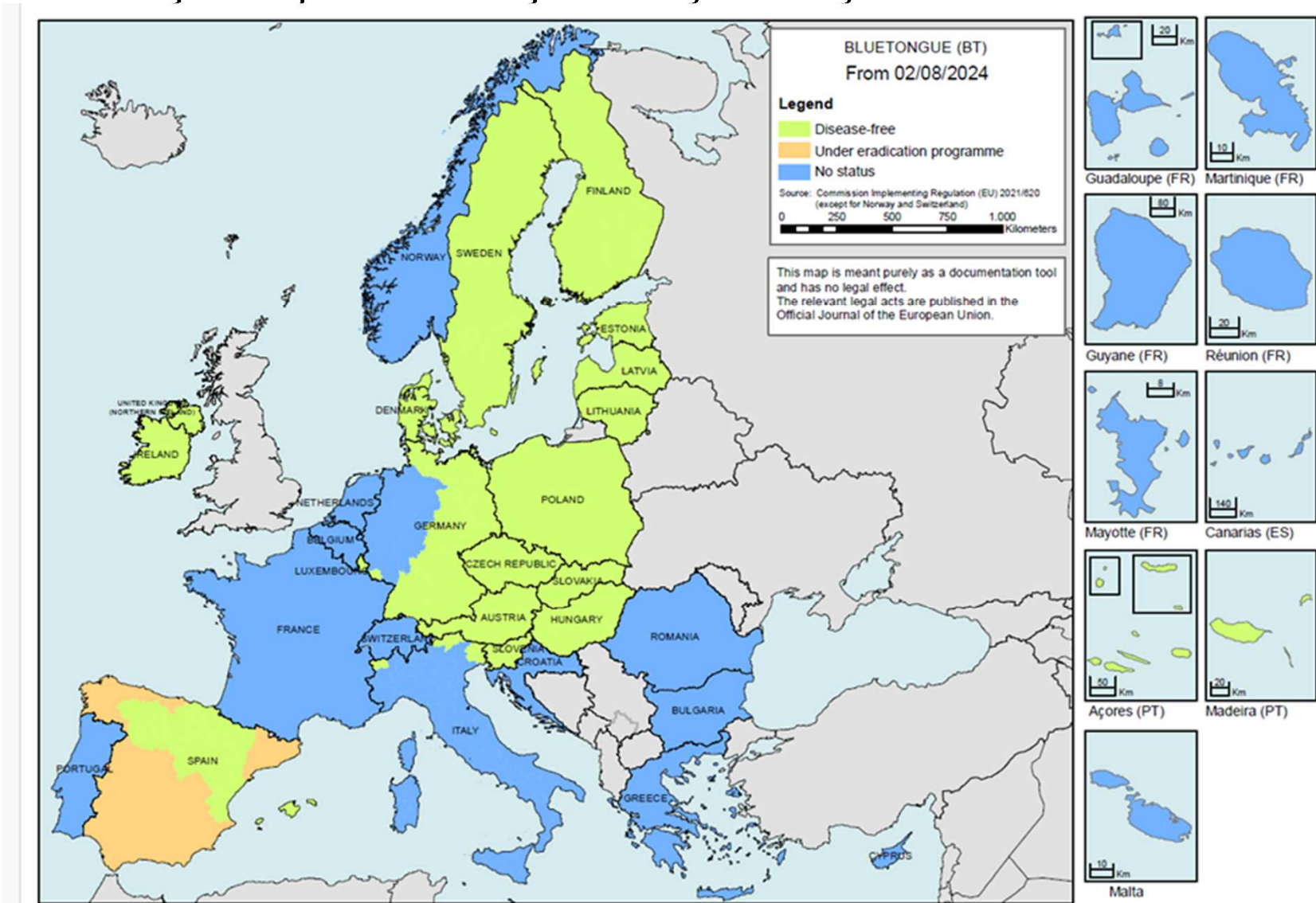
<https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/svod-zvirat/veterinari-podminky-2024/>

- Svodu v pásmu KHO se může účastnit pouze skot (ovce a kozy) pocházející z hospodářství, které se nachází v pásmu KHO na území České republiky.
- skot (ovce a kozy) musí být před přemístěním na svod ošetřen aplikací insekticidů nebo repelentů tak, aby byl chráněn před vektory po celou dobu konání svodu.
- další podmínky upřesněny v příslušném dokumentu na webu SVS.

Vakcinace proti sérotypu 3 KHO

- v současné době existuje několik vakcín proti sérotypu 3 KHO, které však nejsou registrovány v žádné ze zemí EU. Mohou být schváleny pro použití na národní úrovni (v ČR by toto použití musela povolit ÚVS SVS – řešení vakcinace je v přípravě). Nelze však následně tato vakcinovaná zvířata z pásma přemísťovat do jiného členského státu EU - vakcína je neregistrovaný veterinární léčivý přípravek v EU a nelze potvrdit zdravotní garanci pro KHO využívanou pro přemístění vakcinovaných zvířat.
- výrobcem jedné z vakcín proti sérotypu 3 KHO je Bioveta, jedná se o vakcínu BioBos BTV 3 suspension for injection for sheep and cattle.

Následující mapa znázorňuje statusy členských států ke KHO k datu 2. 8. 2024:

Aktuální změna je u **Německa a Dánska** – oba státy jsou celé bez statusu prostého ke KHO. A u ČR – oblast v ČR, která spadá do pásma, je oblastí bez statusu prostého ke KHO.

KHO v EU

- sérotyp 3 KHO se v EU objevil v loňském roce 2023 (Belgie, Nizozemí, Německo)
- aktuálně se sérotyp 3 KHO vyskytuje v následujících zemích EU: Belgie, Nizozemí, Lucembursko, Německo, Dánsko, Francie, Portugalsko, ČR
- dne 13. 9. 2024 ohlásilo první ohnisko BTV-3 i Rakousko a Švédsko
- sérotyp BTV 3 hlásí taktéž Švýcarsko

Fotografie z ohnisek KHO v ČR, zdroj: SVS ČR

Děkuji za pozornost.